

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਸਾਈਡ

ਫਲਸੌ ਅਤੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਲ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

1952

ਬਨਾਮ

\ July 3rd ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ
ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1951 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 250

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਨੁਛੇਦ 225 ਅਤੇ 226—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ—ਉੱਥੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼—ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ—ਰਿੱਟ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦਾ - ਕੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਆਰਡਰ; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਸਿਰਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਸਹੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗਾਰਬੰਧੋ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਫ ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀ (1), ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ (2) ਦੀਆਂ ਰਾਇਟਸ, 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਅੱਫ਼ਰੂ ਰਾਮ (3), ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦਾ ਟ੍ਰਿਬੀਨਲ, ਨਾ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਸੋਨੀ, ਜੇ., ਵੀ ਦਾ ਟ੍ਰਿਬੀਨਲ।

(1) ILR 1944 ਮੈਡ. 457

(2) 53 PLR 57

(3) ਏਆਈਆਰ 1952

ਪੰਜਾਬ ਆਈ.ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ-

(a) ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਿਖਤ! ਸਰਟੀਓਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦੀ

ਮੁੜ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਰੀ-ਕਾਰਡ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ-ਵਸਥਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ, ਅਤੇ 30 ਅਗਸਤ 1951 ਨੂੰ ਠਾਕਰ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਵਪੀਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼. ਕਸਟੋਡੀਅਨ, ਮਿਤੀ 26 ਸਤੰਬਰ 1951, ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ (ਆਰ), ਮਿਤੀ 2 ਜੂਨ 1951, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ;

- (b) ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ
- (c) ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਏਐਨ ਗਰੇਵਰ, ਏਐਮ ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਐਚਐਲ ਸਰੀਨ।

NL ਸਲੂਜ਼ਾ ਅਤੇ YP ਗਾਂਧੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਕਪੂਰ ਜੇ. ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ, ਸ਼ਿਮਲਾ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ, ਪੰਜਾਬ, ਵਪੀਕ ਨਿਗਰਾਨ, ਪੰਜਾਬ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰੀਲੀਫ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ, ਪੈਪਸੂ, ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ *ਸਰਟੀਓਰੀ* ਅਤੇ ਮਨਾਹੀ ਦੀਆਂ ਰਿੱਟਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਪਿੰਡੀ ਭੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗੋਧਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਤਾਲਾਬਵਾਲਾ ਵਿੱਚ 1,082 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ 'ਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਥੇ ਆ ਗਏ। ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਲੁੰਬੜੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੂਟਾ ਮਾਲ ਨੂੰ ਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 50 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ? , . ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮਾਲਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ- *CommSioner*, ⁵⁶ $\wedge \wedge \$7$ ਏਕੜ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 21 ਜੂਨ 1900 ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ, ਹਰ ਕੌਰ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕਪੂਰਜ ਵਿਖੇ 240 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ¹ $\wedge \wedge s \wedge ar \wedge aur$ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਨਿਵਾਜ਼ ਖਾਨ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੂੰ 1,670 ਕਨਾਈਆਂ ¹² ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ, ਕਿ 1942 ਵਿੱਚ ਉਸ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 20 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਖੋਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ 155 ਏਕੜ 6 ਕਨਾਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 90 ਏਕੜ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 472 ਏਕੜ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 5 ਏਕੜ, ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 53 ਏਕੜ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 31 ਏਕੜ ਸੀ।

25 ਜੁਲਾਈ 1950 ਨੂੰ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। ਜਨਵਰੀ 1951 ਵਿੱਚ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਮਿਸਟਰ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੂਨ 1951 ਵਿੱਚ, ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਈ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚੋਂ 34 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਹ ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਟੋਡੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੂਟਾ ਮਾਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। . ਵਿੱਤੀ ਜੋਐਸ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਲੈਡ ਕਲੇਮ ਅਫਸਰ ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਲਫਨਾਮਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ **Kapur J.** ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। 8 ਦਸੰਬਰ 1951 ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ -ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ *ਰਾਇਟਸ ਆਫ ਗਰਾਬੰਧੋ ਬਨਾਮ ਪਾਰਲਾਕਿਮੇਡੀ (1)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।), ਅਤੇ *ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ (2)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ। ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੇਰਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ + ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੇਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ *ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਬੂਬਕਰ ਬਨਾਮ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ (3)* ਵਿੱਚ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੰਬਈ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਬੰਬਈ ਦੇ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ *nroper tv* ਦਾ ਮਾਲਕ ਇੱਕ ਇਰਾਦਾ * ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ *ਕਟੋਡੀਅਨ ਜਨਰਲ* ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ

ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

- (1) ILR (1944) 67 ਸੈਡ. 457
- (2) 53 PLR 57
- (3) AIR 19S ਪੰਜਾਬ ਆਈ

ਬਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਸਨ- ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ, ਕਬਿਤ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਰੀ-ਹਰਨਾਮਿੰਗ, ਜੇ. ਨੇ ਸੋਚਿਆ

ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ

ਆਵਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਗਰਾਨ-ਜਨਰਲ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਪੂਰ ਜੇ. ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ "ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ"। ਰਸੀਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਹਿਮਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੋਨੀ, ਜੋ ਇਹ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹਾਮਿਦ ਹਸਨ ਨੌਮਾਨੀ ਬਨਾਮ, ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਰੇ (1), ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਲਜ਼, ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਸੂਬਾਈ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ, (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ.. ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀ ਦੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਕੌਂਸਲ ਕੇਸ ਨੇ ਕਲੈਕਟਿਵ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਵੇਟਸ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਕਲੈਕਟਿਵ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ + ਉਹ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ - ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖੁੰਝ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-

- (1) ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ **body** ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਵਾਸੀ ਜਾਂ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਾਂ

(2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਰਡਰ
ਮਦਰਾਸ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

“ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਸਬੇ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ। ਕੋਲ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।

Buta Mall
v.
The Financial
Commissioner,
Relief and Re-
habilitation
and others

Kapur J.

ਕਸਬੇ ਵਿਸਕਾਉਟ ਸਾਈਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ-

ਗੰਜਮ ਵਿੱਚ *ਰਾਇਓਤੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼* ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ -
ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।”

Buta Mall ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ
v. ਕਿ *ਰਾਇਓਤੀ* ਹੋਲਡਿੰਗ ਗੰਜਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ
The Financial ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
Commissioner, ਸਨ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ., ਅਤੇ ਮੈਂ ਰਸ਼ੀਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ
Relief and Re- ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ
habilitation
and others

Kapur J. ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮਾਲ ਇੰਦਰਾਜ਼, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ। ਪੈਪਸੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਸਿਰਫ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹੋ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ।

ਹਾਮਿਦ ਹਸਨ ਨੋਮਾਨੀ ਬਨਾਮ *ਬਨਵਾਰੀਲਾਲ ਰੇਅ (1)* ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ *ਕੋ-ਵਾਰਟੋ* ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਵੜਾ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ।, ਸ੍ਰੀ ਨੋਮਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਸਰ ਵਾਲਟਰ ਮੋਨਕਰੋਨ, ਕੇਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ *ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀ ਕੇਸ (2)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਚੀਜ਼ ਦਾ ਧਦਾਰਥ ਅਦਾਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੇਸ

ਵਿੱਚ (ਨੋਮਾਨੀ ਦਾ) ਪਦਾਰਥ ਦਫਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਸਰਕਿਰੀ ਕਾਰਨ ਕਿ ਨੋਮਾਨੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ * * * *। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇੱਥੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਨੋਮਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ, ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਡਿਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੋ ਕਲਕੱਤਾ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੇ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮਿੱਲਜ਼। ਲਿਮਿਟੇਡ _ C3\ ਖਾਸ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਿਆਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਾਰਲਕੀਮੇਡੀਲ' (4) ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਨਜ਼ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਈਜ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ * - ਮੰਦਾਸਾ ਕੇਸ ii \ ਜਿੱਥੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਨਦੌ ਲਾਲ ਬੋਸ ਵਿਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

- (1) ILR (1948) 1 Cal 230
- (2) 70 ਆਈਏ 129
- (3) 76 ਟੀਏ 191
- (4) ILR 1944 ਮੈਡ. 457
- (5) ILR 56 ਮੈਡ. 579

v. ਕਲਕੱਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (1) | ਇਹਨਾਂ ਬੂਟਾ ਮਾਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਬਦਲੇ Xam ਓਪੀਨੀਅਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਇਨਿਸ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿੱਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਜਾਂ ਅਤੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 225 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦਾ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਲੋਕਾਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਵਰ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਝੂਠੀ ਕੌਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਮਲਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਪਸੂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਿੱਟ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ, ਮੈਂ ਨਾ ਹੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦਾ ਡਬਲਯੂ. ਆਰ. ਯੂ.

ਬੂਟਾ ਮੱਲ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ-?• ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ Commiioner ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਹੱਕ ਸਿਰਫ - ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। *certiorari* ਸਹੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁ. 100.

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਕੰਚਨ